

Recital Xavier Ribalta, Joan Margarit, Espai Guinovart (Agramunt)

"Prefereixo la música a la vida."

Joan Margarit

1. A L'AUDIÈNCIA Joan Margarit / Xavier Ribalta 02:12*
2. SONET A DUES CIUTATS Joan Margarit / Xavier Ribalta 03:29*
3. LA LLIBERTAT Joan Margarit / Xavier Ribalta 03:09*
4. VINDRÀ L'HIVERN Joan Margarit / Xavier Ribalta 04:33
5. CANÇÓ DE LA LLUNA GRISA Joan Margarit / Xavier Ribalta 04:06
6. ELS ULLS DEL RETROVISOR Joan Margarit / Xavier Ribalta 03:29
7. ELS MORTS Joan Margarit / Xavier Ribalta 03:46*
8. MARE I FILLA Joan Margarit / Xavier Ribalta 02:49*
9. LA NOIA DEL SEMÀFOR Joan Margarit / Xavier Ribalta 01:56*
10. CANÇÓ DELS DILLUNS Joan Margarit / Xavier Ribalta 03:45*
11. ÚLTIM PASSEIG Joan Margarit / Xavier Ribalta 03:41*
12. FLORS BLANQUES A LA BOIRA Joan Margarit / Xavier Ribalta 02:32
13. PRIMER AMOR Joan Margarit / Xavier Ribalta 02:27
14. PISCINA Joan Margarit / Xavier Ribalta 03:11*
15. PARLA UNA DONA Joan Margarit / Xavier Ribalta 02:39*
16. ELS MOTIUS DEL LLOP Joan Margarit / Xavier Ribalta 04:21
17. LA MALETA Joan Margarit / Xavier Ribalta 04:34*
18. FINAL DE RECITAL Joan Margarit / Xavier Ribalta 03:50

LA SOLEDAT, LA MELANCOLIA, ETC.

No he pensat mai que “la música” o “la plàstica” fossin valors rellevants aïllables en un poema, perquè la poesia és un tot on moltes coses juguen el seu paper però que per separat no són res. Malament quan s’elogia massa alguna propietat aïllada d’un poema, com també penso, posem per cas, malament quan d’un pintor o d’un circ es diu “que és molt poètic”. Per tant, ara crec que el que el bon amic Xavier ha fet són divuit cançons. Un poema no és una cançó. Ni tan sols un poema escrit és un poema recitat. Però tot pot acabar servint el mateix objectiu a una persona que llegeixi els meus poemes o escolti les cançons del Xavier si cadascú de nosaltres dos ha complert amb la seva obligació d’artista. Que no és més (ni menys) que la de donar-li a ell o ella just el que necessita per sentir algun consol que posi una mica més d’ordre en el seu interior.

Xavier ha escollit poemes de diversos llibres: *Els motius del llop*, *Primer amor* i *Final de recital* pertanyen al llibre *Els motius del llop*, publicat per primera vegada el 1993. *Els ulls del retrovisor*, *Cançó de la llum grisa* i *La llibertat* són poemes del llibre *Aiguaforts*, publicat per primera vegada el 1995. Aquests llibres es poden trobar tots ells en un sol volum titulat *Els primers freds* i publicat per l’editorial Enciclopèdia Catalana. Del llibre *Estació de França*, publicat el 1999 per l’editorial Hiperion, és del que hi ha més poemes: *Flors blanques en la boira*, *La noia del semàfor*, *Sonet a dues ciutats*, *Vindrà l’hivern*, *Parla una dona*, *Piscina*, *A l’audiència*, *La maleta* i *Cançó dels dilluns*. Continuant per ordre cronològic, *Mare i filla* i *L’últim passeig* pertanyen al llibre *Joana*, publicat el 2002 també per l’editorial Enciclopèdia Catalana, i *Els morts* és un poema del llibre *Càlcul d’estructures*, també publicat per Enciclopèdia Catalana el 2005.

A l’Audiència va ser escrit a l’Audiència de Santander, mentre declarava com a pèrit de la defensa de dos arquitectes inculpats per la caiguda de l’hotel Bahía. Plovia, i a la sala –massa petita– ens premiém jutges, fiscals, defensors, acusats, pèrits i públic. Hi havia uns claraboies damunt de les quals batia la pluja. Es va poder demostrar la innocència dels arquitectes, un d’ells greument malalt a causa de les penalitats passades.

Sonet a dues ciutats relata una història d’amor que s’estén des dels anys seixanta fins avui al voltant d’una sèrie de viatges Barcelona-París. Els primers d’aquests viatges, els que Raquel i jo vam fer en un Citroën dos cavalls o en un Renault 4L, duraven dos dies i una nit, i en recordo els camps, tan civilitzats, de França, els petits hotels de carretera (les autopistes no existien encara) i l’emoció final de París, que per a nosaltres era el centre de la cultura i de la llibertat. Recordo els primers hotels barats amb els seus lavabos comunitaris a l’escala (encara ens arribem, a vegades, fins al primer de tots, que fa molts anys que és tancat, a la rue Gregoire de Tours). Recordo Le Globe i Maspero, les dues llibreries més conegudes del material prohibit que, en tornar, caldria amagar a la frontera. També la Librería Española de la rue Monsieur le Prince, escenari de la història narrada a *Vella influència d’Isla Negra*. Recordo la reverència amb què entràvem al Flore buscant amb la mirada la possible presència de Simone de Beauvoir o de Jean-Paul Sartre. L’emoció del dia que vam trobar-hi María Teresa León i Rafael Alberti. El descobriment dels originals de la pintura moderna al Jeu de Pomme i a l’Orangerie. Era un cúmul d’amor, literatura, civilització i esperança, o almenys així ho vivíem.

Llavors va venir una temporada durant la qual París va quedar molt lluny. Les urgències quotidianes devien aclaparar-nos, i fins molt més tard, cap als anys vuitanta, no vam reprendre els viatges a aquesta ciutat. Un d’ells va ser per visitar la gran exposició de Gauguin, que va significar per a mi la més profunda emoció que he sentit mai davant l’obra d’un pintor. Des de llavors hi hem tornat cada any, sempre amb tren, més nostàlgics, més lligats a exposicions diverses, veient com desapareixia aquell París dessota de l’actual, en un procés lògic i natural que ha de deixar lloc als joves que estan formant amb aquest present les seves nostàlgies futures. Aquest poema està escrit en un d’aquests viatges –quan es va fer la retrospectiva de Cézanne al Grand Palais–, en un dels hotels d’aquesta segona etapa, petits també, però molt més confortables, i que ja no estan al vell Saint-Germain, sinó vora del Luxembourg, a la rue de Rennes o a la rue Madame, cap a Montparnasse.

La llibertat és un poema escrit abans de fer seixanta anys i sentit de bona fe, com si l’haguessin escrit a la vegada aquell nen de la postguerra, el noi dels anys 50 i l’home madur d’a-

bans del 2000. És un dels poemes que ara per descomptat no escriuria. Però potser val més dir “que no podria escriure”.

Vindrà l'hivern és el títol d'un poema d'Apel·les Mestres molt ben musicat i cantat pel meu amic Xavier Ribalta. L'he agafat com a motiu d'aquesta reflexió elaborada als innombrables trajectes de Forès a Tàrrega, el nostre centre principal d'avitallament. Pensant en l'amic que la vida ha dut a Madrid, on probablement envellirà, i tot escoltant les seves cançons al cotxe, van anar sortint aquests versos. El poema el vaig acabar un capvespre al bar de l'Estació, a Tàrrega, on érem amb la Joana, pels voltants de Nadal. Feia fred i la vila i els camps estaven sota la boira.

Cançó de la lluna grisa va ser el primer poema meu del qual en Xavier va fer una cançó, l'única que va arribar a escoltar la Joana. És una mena de relat abreujat de la meua vida posant-hi una lluna a cada etapa, la lluna que acaba sent la lluna color de te que surt quan és plena rere el turó –fosc a contrallum— des d'on el poblet de Forès ens mira (i el mirem) des de fa tants anys.

Els ulls del retrovisor és potser el poema que més m'estimo dels que he escrit. És una escena repetida moltes vegades amb la meua filla Joana quan ens aturàvem perquè ella baixés del cotxe. Jo l'ajudava, ja que ella era disminuïda psíquica i física, i baixar amb les croses era sempre lent. La duresa de la ciutat i de la societat es posava de manifest en els cops de botzina que amb impaciència feien els cotxes que s'esperaven. A partir d'aquesta anècdota, vaig intentar escriure un himne a la bellesa d'aquella persona que va ser la Joana.

Els morts és un poema que s'estructura al voltant d'un joc infantil que, pel que he pogut comprovar, deu ser gairebé universal. Un nen o una nena es col·loca de cara a una paret i els altres a certa distància, mirant cap a la paret en qüestió. El qui para colpeja tres vegades amb els palmells la paret mentre diu: *un, dos, tres: pica paret*. Aquesta frase varia segons els llocs. En castellà sol ser *uno, dos, tres: al escondite inglés* o bé *uno, dos, tres: chocolate inglés*, o *uno, dos, tres, pajarito inglés*. Mentre es donen aquests cops, cada nen o nena avança cap al que colpeja la paret que, en acabar, es tomba ràpidament. Si veu algun dels qui han avançat

encara en moviment, aquest queda fora del joc, que continua fins que algun dels que avancen toca l'esquena del qui colpeja la paret.

Mare i filla i *L'últim passeig*, per últim, són dos poemes del llibre *Joana*, que conté els poemes escrits durant els mesos de la malaltia i mort de la meua filla. No cal dir que pertanyen al llibre més difícil al qual com a poeta m'he enfrontat, signifiqui això el que decideixi cadascú que significa.

La noia del semàfor fa l'ullet a un temps en què sembla que, en el tema amorós i sexual, les barreres de l'edat no existeixen. Aquest poema aborda, penso que amb humor, la proposta tradicional, que ve a dir que el passat és també, necessàriament, pèrdua.

Cançó dels dilluns té a veure amb l'exercici de la meua professió d'arquitecte, durant el qual no he deixat mai de dedicar-me a la rehabilitació i reforçament d'edificis que els anys cinquanta i seixanta es van construir –en general bastant malament— en els barris perifèrics de Barcelona per acollir les onades d'immigració, sobretot d'Andalusia. Tots aquells matins de visites d'obra a la Pau, Sant Roc, Parera, Turó de la Peira o el Besòs, van ser un seguit de problemes tècnics que mai no sortien als llibres, de decisions difícils, d'urgències i de bars de *carajillos*. En tots aquells matins vaig escriure una gran part de la meua poesia.

Flors blanques en la boira és a la vegada un poema d'amor i un homenatge a la boira, pensant en Lleida, en la Segarra, la Conca, l'Urgell, els paisatges que tant signifiquen per al Xavier Ribalta i per a mi. És, de fet, la mateixa zona sentimental del poema *Vindrà l'hivern*.

Primer amor és el poema que més temps he trigat a acabar, gairebé quinze anys, des de final dels anys setanta que va començar a estar present en la meua imaginació a partir d'una anècdota viscuda en la meua infantesa a Girona, on llavors vaig viure dos anys. Un d'aquests anys vaig anar a l'escola dels Maristes, a tocar la Catedral. L'altre any, la meua família no tenia els mitjans necessaris per pagar aquella escola i vaig quedar sol amb la meua àvia, la meua germana petita i el meu pare (la mare era a Barcelona fent un llarg curs de puericultura). El meu pare treballava durant tot el dia i amb freqüència estava de viatge pels pobles de la província, on tenia les obres que dirigia com a arquitecte de Regiones Devastadas, l'orga-

nisme estatal encarregat de la reconstrucció de les destrosses de la guerra. La meua àvia tenia prou feina a casa i, a més, m'estimava tant que ben poques coses em negava. Jo era tot el dia al carrer, sol, perquè tots els altres nens eren a l'escola, i penso que tanta soledat infantil, amb tantes pors i aventures imaginàries, va ser molt important per al que molts anys després seria la meua poesia.

Un d'aquells dies em vaig literalment enamorar d'una navalla que vaig veure en la ganiveteria (que encara existeix i que devia ser un dels pocs aparadors amb certa lluïssor de la ciutat en aquells anys) del final del carrer Nou, on vivíem, a tocar el Pont de Pedra. Que jo recordi, va ser el que no dubtaria a dir-ne la meua primera experiència estètica, i la seva potència encara és gravada en el meu esperit. Em va costar molt que la meua àvia em donés els diners (traient-los del menjar, és clar) per comprar-la. Quan vaig arribar a casa amb el meu amor, finíssima, mig centímetre d'ample, i llarga, més de deu centímetres, va quedar horroritzada i va fer-me prometre que no la duria al damunt.

Com deia, vaig començar a rumiar com això podria ser un poema a finals dels anys setanta i molt aviat vaig tenir el fil de la primera part, l'inici del poema. Els finals dels poemes, com els de les novel·les, solen costar molt més, almenys a mi em passa això, i no serà fins a començament dels anys noranta que el poema queda acabat.

Piscina és un poema que es basa en una anècdota que va passar, allà per l'any 1946, a Girona. No hi havia més piscina que la municipal i als meus ulls de nen de postguerra em semblava una de les piscines d'Esther Williams de les pel·lícules de Hollywood que ja començava a conèixer, enorme i luxosa, que em va produir una de les primeres sensacions globals de sexe, bellesa i mort de la infància.

Parla una dona no és un poema ideològic (penso que mai no he escrit un sol poema ideològic), però el vaig escriure sota la pressió sentimental que em proporcionava la certesa cada vegada més gran que els valors femenins eren per damunt dels masculins en el món que m'havia tocat viure.

Els motius del llop és un poema en el qual busco, com en tants altres poemes, la meua relació amb les llargues platges de sorra blanca de Barcelona o del seu entorn que sempre ha tingut una càrrega de perill, sensualitat i idealització. Aquelles platges de la meua infantesa, joventut i maduresa, amb els seus quiosquets d'autoconstrucció, sempre van tenir per a mi un aire equívoc, emocionant, una ressonància romàntica de lloc on fugir de les mirades amb la complexitat enorme del mar.

La maleta té la meua mare com a protagonista, i vol ser un homenatge a la vitalitat i a l'alegria que, entre les penalitats de la postguerra, fins i tot els vençuts (i sobretot ells), van haver de buscar. Raúl Abrili, Mario Visconti ("Las muchachas de la plaza de España") van ser aquells cantants melòdics amb qui va coquetejar, oblidats avui, com aquell famós Rigat, situat a la plaça Catalunya de Barcelona, on ara hi ha El Corte Inglés. Aquest és un poema que José Agustín Goytisolo va salvar de la paperera.

Final de recital té el seu origen en un recital que vaig fer en un escenari molt ben organitzat pel que fa als focus. Tot va sortir molt bé, jo vaig recitar molt còmode i, en no veure el públic, curiosament, em vaig sentir molt més a prop d'aquelles persones. El meu agraïment envers elles es va plasmar en aquest poema, que és un poema ideal per acabar un recital quan hi ha hagut focus, perquè si no no té cap sentit. És, doncs, un poema més adequat per al Xavier que per a mi, perquè ell com a cantant va més sovint amb focus que els poetes en els seus recitals.

LA SOLEDAD, LA MELANCOLÍA, ETC.

No he pensado nunca que “la música” o “la plástica” fuesen valores relevantes aislables en un poema, porque la poesía es un todo donde muchas cosas juegan su papel pero que por separado no son nada. Mal vamos cuando se elogia demasiado alguna propiedad aislada de un poema, como también pienso, pongamos por caso, que mal vamos cuando de un pintor o de un circo se dice “que es muy poético”. Por tanto, ahora creo que lo que el buen amigo Xavier ha hecho son dieciocho canciones. Un poema no es una canción. Ni tan siquiera un poema escrito es un poema recitado. Pero todo puede acabar sirviendo al mismo objetivo a una persona que lea mis poemas o escuche las canciones de Xavier si cada uno de nosotros dos ha cumplido con su obligación de artista. Que no es más (ni menos) que la de darle a él o a ella justo lo que necesita para sentir algún consuelo que ponga un poco más de orden en su interior.

Xavier ha escogido poemas de diversos libros: *Los motivos del lobo*, *Primer amor* y *Final de recital* pertenecen al libro *Los motivos del lobo*, publicado por primera vez en 1993. *Los ojos del retrovisor*, *Canción de la luna gris* y *La libertad* son poemas del libro *Aguafuertes*, publicado por primera vez en 1995. Estos libros pueden encontrarse en un solo volumen titulado *El primer frío* en la editorial Visor. Del libro *Estació de França*, publicado en 1999 por la editorial Hiperion, es del que hay más poemas: *Flores blancas en la niebla*, *La muchacha del semáforo*, *Soneto en dos ciudades*, *Vendrá el invierno*, *Habla una mujer*, *Piscina*, *En la audiencia*, *La maleta* y *Canción de los lunes*. Continuando por orden cronológico, *Madre e hija* y *El último paseo* pertenecen al libro *Joana*, publicado también en la editorial Hiperion en el 2002, y *Los muertos* es un poema del libro *Cálculo de estructuras*, publicado también en Visor en el 2005.

En la Audiencia fue escrito en la Audiencia de Santander mientras declaraba como perito de la defensa de dos arquitectos inculcados por el derrumbamiento del hotel Bahía. Llovía, y en la sala –demasiado pequeña– nos apretujábamos jueces, fiscales, defensores, acusados, peritos y público. Había unas claraboyas sobre las que batía la lluvia. Se pudo demostrar la inocencia de los arquitectos, uno de ellos gravemente enfermo a causa de las penalidades pasadas.

Soneto en dos ciudades relata una historia de amor que se extiende desde los años sesenta hasta hoy, alrededor de una serie de viajes Barcelona-París. Los primeros de estos viajes, los que Raquel y yo hicimos en un Citroën dos caballos o en un Renault 4L, duraban dos días y una noche, y de ellos recuerdo los campos, tan civilizados, de Francia, los pequeños hoteles de carretera (las autopistas no existían aún) y la emoción final de París, que para nosotros era el centro de la cultura y la libertad. Recuerdo los primeros hoteles baratos con sus lavabos comunitarios en la escalera (aún nos acercamos, a veces, hasta el primero de todos, que lleva muchos años cerrado, en la rue Gregoire de Tours). Recuerdo Le Globe y Maspero, las dos librerías más conocidas del material prohibido que, al volver, deberíamos esconder en la frontera. También la Librería Española de la rue Monsieur le Prince, escenario de la historia narrada en *Vieja influencia de Isla Negra*. Recuerdo la reverencia con que entrábamos en el Flore buscando con la mirada la posible presencia de Simone de Beauvoir o de Jean-Paul Sartre. La emoción del día en que nos encontramos allí a María Teresa León y Rafael Alberti. El descubrimiento de los originales de la pintura moderna en el Jeu de Pomme y en l'Orangerie. Era un cúmulo de amor, literatura, civilización y esperanza, o al menos así lo vivíamos.

Entonces vino una temporada en la que París quedó muy lejos. Las urgencias cotidianas debieron de apesadumbrarnos, y hasta mucho más tarde, hacia los años ochenta, no reemprendimos los viajes a esta ciudad. Uno de ellos fue para visitar la gran exposición Gauguin, que significó para mí la más profunda emoción que he sentido nunca ante la obra de un pintor. Desde entonces hemos vuelto cada año, siempre en tren, más nostálgicos, más ligados a exposiciones diversas, viendo cómo desaparecía aquel París bajo el actual, en un proceso lógico y natural que ha de dejar sitio a los jóvenes que están formando con este presente sus nostalgias futuras. Este poema está escrito en uno de estos viajes –cuando tuvo lugar la retrospectiva de Cézanne en el Grand Palais–, en uno de los hoteles de esta segunda etapa, pequeños también, pero mucho más confortables y que ya no están en el viejo Saint-Germain, sino cerca del Luxembourg, en la rue de Rennes o en la rue Madame, hacia Montparnasse.

La libertad es un poema escrito antes de cumplir sesenta años y sentido de buena fe, como si lo hubiesen escrito a la vez aquel niño de la posguerra, el muchacho de los años 50 y el hombre maduro de antes del 2000. Es uno de los poemas que hoy, por descontado, no escribiría. Pero quizá vale más decir “que no podría escribir”.

Vendrá el invierno es el título de un poema de Apel·les Mestres muy bien musicado y cantado por mi amigo Xavier Ribalta. Lo he tomado como motivo de esta reflexión elaborada en los innumerables trayectos de Forès a Tàrrega, nuestro principal centro de avituallamiento. Pensando en el amigo al que la vida ha llevado a Madrid, donde probablemente envejecerá, y mientras escuchaba sus canciones en el coche, fueron saliendo estos versos. El poema lo terminé un anochecer en el bar de l'Estació, en Tàrrega, donde estábamos con Joana, alrededor de la Navidad. Hacía frío y la población y los campos estaban bajo la niebla.

Canción de la luna gris fue el primer poema mío del que Xavier hizo una canción, la única que llegó a escuchar Joana. Es una especie de relato abreviado de mi vida poniendo una luna a cada etapa, la luna que acaba siendo la luna color de te que sale cuando es llena tras la colina –oscura a contraluz— desde donde el pequeño pueblo de Forès nos mira (y lo miramos) desde hace tantos años.

Los ojos del retrovisor es quizá el poema que más amo de los que he escrito. Es una escena repetida muchas veces con mi hija Joana cuando nos deteníamos para que ella bajase del coche. Yo la ayudaba, ya que ella era disminuida síquica y física, y bajar con las muletas le resultaba siempre lento. La dureza de la ciudad y de la sociedad se ponía de manifiesto en los bocinazos que con impaciencia daban los coches que se esperaban. A partir de esta anécdota, intenté escribir un himno a la belleza de aquella persona que fue Joana.

Los muertos es un poema que se estructura alrededor de un juego infantil que, por lo que he podido comprobar, debe de ser casi universal. Un niño o una niña se coloca de cara a una pared y los demás a cierta distancia, mirando hacia la pared en cuestión. El que *para* golpea tres veces con las palmas de sus manos la pared al tiempo que dice: *uno, dos, tres: al escondite inglés*. Esta frase varía según los lugares. En catalán suele ser *un, dos, tres: pica paret*. Otras

variantes en castellano son: *uno, dos, tres: chocolate inglés* o: *uno, dos, tres, pajarito inglés*. Mientras se dan estos golpes, cada niño o niña avanza hacia el que golpea la pared que, al acabar, se vuelve rápidamente. Si ve a alguno de los que han avanzado aún en movimiento, éste queda fuera del juego, que continúa hasta que alguno de los que avanzan toca la espalda de quien golpea la pared.

Madre e hija y **El último paseo**, por último, son dos poemas del libro *Joana*, que contiene los poemas escritos durante los meses de la enfermedad y muerte de mi hija. No hace falta decir que pertenecen al libro más difícil al que como poeta me he enfrentado, signifique esto lo cada cual decida que significa.

La muchacha del semáforo es un guiño a un tiempo donde parece que, en el tema amoroso y sexual, las barreras de la edad no existen. Este poema aborda, creo que con humor, la propuesta tradicional, que viene a afirmar que el pasado es también, necesariamente, pérdida.

Canción de los lunes tiene que ver con el ejercicio de mi profesión de arquitecto, durante el cual no he dejado nunca de dedicarme a la rehabilitación y refuerzo de edificios que en los años cincuenta y sesenta se construyeron –en general bastante mal— en los barrios periféricos de Barcelona para acoger las oleadas de inmigración, sobre todo de Andalucía. Todas aquellas mañanas de visitas de obra a la Pau, Sant Roc, Parera, Turó de la Peira o el Besòs, fueron un continuo de problemas técnicos que nunca venían en los libros, de decisiones difíciles, de urgencias y de bares de carajillos. En todas aquellas mañanas escribí una gran parte de mi poesía.

Flores blancas en la niebla es a la vez un poema de amor y un homenaje a la niebla, pensando en Lleida, en la Segarra, la Conca, l'Urgell, los paisajes que tanto significan para Xavier Ribalta i para mí. Es, de hecho, la misma zona sentimental del poema *Vendrá el invierno*.

Primer amor es el poema que más tiempo he tardado en acabar, casi quince años, desde el final de los años setenta que comenzó a estar presente en mi imaginación a partir de una anécdota vivida en mi infancia en Girona, donde entonces viví dos años. Durante uno de

estos años fui a la escuela de los Maristas, junto a la Catedral. El otro año, mi familia no tenía los medios necesarios para pagar aquella escuela y me quedé solo con mi abuela, mi hermana pequeña y mi padre (mi madre estaba en Barcelona siguiendo un largo curso de puericultura). Mi padre trabajaba durante todo el día y con frecuencia estaba de viaje por los pueblos de la provincia, donde tenía las obras que dirigía como arquitecto de Regiones Devastadas, el organismo estatal encargado de la reconstrucción de los destrozos de la guerra. Mi abuela tenía suficiente trabajo en casa y, además, me quería tanto que pocas cosas me negaba. Yo estaba todo el día en la calle, solo, porque todos los demás niños estaban en la escuela, y pienso que tanta soledad infantil, con tantos miedos y aventuras imaginarias, fue muy importante para lo que muchos años después sería mi poesía.

Uno de aquellos días literalmente me enamoré de una navaja que vi en la cuchillería (que aún existe y que debía de ser uno de los pocos escaparates con cierto brillo de la ciudad aquellos años) del final del Carrer Nou, donde vivíamos, junto al Pont de Pedra. Que yo recuerde, fue lo que no dudaría en calificar como mi primera experiencia estética, y su potencia todavía está grabada en mi espíritu. Me costó mucho que mi abuela me diese el dinero (sacándolo de la comida, claro) para comprarla. Cuando llegué a casa con mi amor, finísima, medio centímetro de ancho, y larga, más de diez centímetros, quedó horrorizada y me hizo prometer que no la llevaría encima.

Como decía, comencé a pensar cómo esto podría ser un poema a finales de los años setenta y muy pronto tuve el hilo de la primera parte, el arranque, del poema. Los finales de los poemas, como los de las novelas, suelen costar mucho más, al menos a mí me sucede así, y no será hasta principios de los años noventa que el poema quedará terminado.

Piscina es un poema que se basa en una anécdota que tuvo lugar, allá por el año 1946, en Girona. No había más piscina que la municipal y a mis ojos de niño de posguerra me parecía una de las piscinas de Esther Williams de las películas de Hollywood que ya empezaba a conocer, enorme y lujosa, que me produjo una de las primeras sensaciones globales de sexo, belleza y muerte de la infancia.

Habla una mujer no es un poema ideológico (creo que nunca he escrito un solo poema ideológico), pero lo escribí bajo la presión sentimental que me proporcionaba la certidumbre cada vez mayor de que los valores femeninos estaban por encima de los masculinos en el mundo que me había tocado vivir.

Los motivos del lobo es un poema que busca, como en tantos otros poemas, mi relación con las largas playas de arena blanca de Barcelona o de su entorno que siempre ha tenido una carga de peligro, sensualidad e idealización. Aquellas playas de mi infancia, juventud y madurez, con sus chiringuitos de autoconstrucción, siempre tuvieron para mí un aire equívoco, emocionante, una resonancia romántica de lugar a donde huir de las miradas con la complicidad enorme del mar.

La maleta tiene a mi madre como protagonista, y quiere ser un homenaje a la vitalidad y a la alegría que, entre las penalidades de la posguerra, incluso los vencidos (y sobre todo ellos), tuvieron que buscar. Raúl Abril y Mario Visconti ("Las muchachas de la plaza de España") fueron aquellos cantantes melódicos con los que coqueteé, olvidados hoy, como aquel famoso Rigat, situado en la plaza de Cataluña de Barcelona, donde ahora se encuentra El Corte Inglés. Éste es un poema que José Agustín Goytisolo salvó de la papelera.

Final de recital tiene su origen en un recital que di en un escenario muy bien organizado por lo que respecta a los focos. Todo salió muy bien, yo recité muy cómodo y, al no ver al público, curiosamente, me sentí mucho más cerca de aquellas personas. Mi agradecimiento hacia ellas se plasmó en este poema, que es un poema ideal para acabar un recital cuando ha habido focos, porque si no no tiene ningún sentido. Es, pues, un poema más adecuado para Xavier que para mí, porque él como cantante va con más frecuencia con focos que los poetas en sus recitales.

A L'AUDIENCIA

En la petita sala del jutjat,
damunt les claraboies de llum grisa
la pluja bat igual que el mar.
Un peu s'està gronxant d'impaciència.
Els gastats miralls negres de les togues
reflecteixen la culpa.
La llei no mira com estrany l'estrany
i guarda als soterranis
proves i peces de convicció
com les prestatgeries d'un drapaire;
lligalls amuntegats
subjectats per les cordes de la mort.
Pesa la pluja, el seu murmuri diu
que el bé és comú i el mal és personal.
Es va fent fosc: les togues es despleguen
com grans ratapinyades al capvespre.
Tots tenim fesomia de culpable
i una vella mirada de fiscal.

En la pequeña sala del juzgado,
sobre las claraboyas de luz gris
rompe la lluvia como el mar.
Un pie se balancea de impaciencia.
Los gastados espejos de las togas
reflejan nuestra culpa.
La ley no ve lo extraño como extraño
y en los sótanos guarda
piezas de convicción igual que el género
de algún trapero; pilas de legajos
atados con las cuerdas de la muerte.
Pesa la lluvia, su murmullo dice
que el mal es personal y el bien, común.
Oscurece: las togas se despliegan
como grandes murciélagos en el atardecer.
Todos tenemos rostro de culpable
y una vieja mirada de fiscal.

EN LA AUDIENCIA

SONET

Hôtel de l'Avenir, l'última nit:

París ens mostra el seu capvespre als vidres.

Quina sort acostar-se amb un somri
als seixanta anys, la Porta de les Liles.

Quina sort no haver estat un home trist,
ni tu una dona trista. Les ferides

ens han anat fent durs i compassius.

Quina sort aquest fill. Les dues filles.

Quina sort poder veure rere els vidres
una ciutat que no existeix, la nostra:

Ferré canta Verlaine, la pluja posa
reflexos roigs i negres a la nit.

Roig per haver nascut a Barcelona,
negre pels trens nocturns cap a París.

Le rouge pour naître à Barcelone, le noir pour mourir à Paris.
Léo Ferré: Thank you, Satan

Hôtel de l'Avenir, la última noche:

París en los cristales del crepúsculo.

Qué suerte sonreír al acercarse

a los sesenta años, la Puerta de las Lilas.

Qué suerte no haber sido un hombre triste
ni tú una mujer triste. Las heridas

nos hacen duros, pero compasivos.

Qué suerte estas dos hijas. Este hijo.

Qué suerte poder ver tras los cristales
una ciudad, la nuestra, que no existe:

Ferré canta a Verlaine, la lluvia pone
rojos, negros reflejos en la noche.

Rojo por nacer en Barcelona,

Negro por los trenes nocturnos a París.

Le rouge pour naître à Barcelone, le noir pour mourir à Paris.
Léo Ferré: Thank you, Satan

LA LLIBERTAT

La llibertat és la raó de viure,
dèiem, somniadors, d'estudiants.
És la raó dels vells, matisem ara,
la seva única esperança escèptica.
La llibertat és un estrany viatge.
Va començar en les places
de toros amb cadires a la sorra
en les primeres eleccions.
És el perill, de matinada, al metro,
són els diaris al final del dia.
La llibertat és fer l'amor als parcs.
La llibertat és quan comença l'alba
en un dia de vaga general.
És morir lliure. Són les guerres mèdiques.
Les paraules República i Civil.
Un rei sortint en tren cap a l'exili.
La llibertat és una llibreria.
Anar indocumentat.
Les cançons prohibides.
Una forma d'amor, la llibertat.

*Per al Xavier,
per la seva samisa vermella
de tant recitals. El seu
pour Margenit*

20

Es la razón de nuestra vida,
dijimos, estudiantes soñadores.
La razón de los viejos, matizamos ahora,
su única y escéptica esperanza.
La libertad es un extraño viaje.
Son las plazas de toros con las sillas
sobre la arena en las primeras elecciones.
Es el peligro que, de madrugada,
nos acecha en el metro,
son los periódicos al fin de la jornada.
La libertad es hacer el amor en los parques.
Es el alba de un día de huelga general.
Es morir libre. Son las guerras médicas.
Las palabras República y Civil.
Un rey saliendo en tren hacia el exilio.
La libertad es una librería.
Ir indocumentado.
Las canciones prohibidas.
Una forma de amor, la libertad.

LA LIBERTAD

21

VINDRÀ L'HIVERN

Des del casset del cotxe m'acompanyes
cantant Vindrà l'hivern,
mentre la llarga recta cap a Tàrraga
va travessant el túnel de la boira.
Vindrà l'hivern. I parles de tu i jo,
d'aquest convenciment
que crema passaports per ja no fer-se enrere,
i d'una llibertat
que, malgrat no existir, cantaràs sempre.
Vindrà l'hivern em diu la llum groguenca
dels finestrals del Bar de l'Estació.
Els joves amb l'atur a la mirada,
que ploren cada nit sobre el coixí,
tenen només els crits i els cops del dòmino
per espantar la por. Vindrà l'hivern
em diu aquesta plana ben llaurada
que ordenen les fileres de pollancre,
com àngels de la guarda entre la boira.

Vindrà l'hivern. Tremolo ja pel fred
d'aquell darrere fosc de l'escenari
on queda, gris i inútil, el poeta.
Vindrà l'hivern. Et trobarà
passejant pels carrers entre els jardins
dels teus nobles afores de Madrid.
Vindrà l'hivern. Vigila, dins de tu,
els camps de Tàrraga velats de gris,
 presents als teus ulls tristos com un deute.
Indefensa mirada que pregunta
per l'espectre del gebre on surt el sol
i els trets dels caçadors. No tinguis por,
perquè aquest art obscur i vigorós
ens templa amb les derrotes i ens enlaira
vers la nostra victòria hivernal.

Vienes en el casete del coche acompañándome.
Cantas Vindrà l'hivern, atravesando
el túnel de la niebla en esta larga
recta que lleva a Tàrraga.
Vindrà l'hivern: y hablas de ti y de mí,
de este convencimiento que quema pasaportes
para ya no poder echarse atrás,
y de una libertad
que siempre cantarás, aunque no exista.
Vindrà l'hivern, me dicen los cristales
del Bar de la Estación iluminado.
Jóvenes con el paro en la mirada
que lloran en la almohada cada noche,
tienen sólo los golpes de las fichas
de dominó y los gritos para espantar el miedo.
Vindrà l'hivern me dice este sembrado
que ordenan las hileras de los chopos,
ángeles de la guarda entre la niebla.

Vindrà l'hivern. Ya tiemblo por el frío
de sombrías traseras de escenarios
donde, inútil y gris, queda el poeta.
Vindrà l'hivern. Te encontrará paseando
por estas calles, entre los jardines
de tus nobles afueras de Madrid.
Vindrà l'hivern. Dentro de ti vigila
grises campos de Tàrraga velados
como una deuda en tu mirada triste.
Indefensa mirada que pregunta
por espectros de escarcha amaneciendo
y los disparos de los cazadores.
No temas: este arte vigoroso y oscuro,
nos templa con derrotras y nos alza
hacia nuestras victorias invernales.

VINDRÀ EL INVIERNO

CANÇO

Lluna de l'Anna
era la mort
en la barqueta
del seu bressol.
Lluna de draps
damunt la Mònica,
lluna malalta
que duc penjada
de la memòria.
I ja sortia
la lluna estranya,
equivocada,
de la Joana.
A on m'esperes,
lluna enrunada
com el meu pare?

Són moltes llunes
d'un mal viatge,
però pagades
per les felices
llunes romàntiques
de Tenerife,
els clars de lluna
-que no esperava-
dels cinquanta anys,
les nits d'amor,
llunes de te-
rere el turó
fosc de Forès.
De tantes llunes
deixa la vida
en la mirada
la lluna gris.

*Per al Xavier Ribalta
aquest poema, el primer que
ve musicar entre els meus.
"Prefereixo la música a la vida."*

Juan Margut

CANCION

Luna de Anna
era la muerte
sobre su cuna,
pequeña barca.
Luna de trapos,
la luna enferma
que, sobre Mónica,
llevo colgada
de la memoria.
Y ya salía
la luna extraña
y equivocada:
la de Joana.
¿Dónde me esperas
luna derruida
como mi padre?

Son muchas lunas
de un mal viaje,
pero pagadas
por las felices
lunas románticas
de Tenerife,
claros de luna
-que no esperaba-
de los cincuenta,
noches de amor,
lunas de té
tras la colina
negra en Forès.
De tantas lunas
deja la vida
en la mirada
la luna gris.

Ja estem acostumats els dos, Joana,
que aquesta lentitud,
quan recolzes les croses i vas baixant del cotxe,
despertis les botzines i el seu insult abstracte.
Em fa feliç la teva companyia
i el somriure d'un cos que està molt lluny
del que sempre s'ha dit de la bellesa,
la penosa bellesa, tan distant.
L'he canviat per la seducció
de la tendresa que il·lumina
el buit deixat per la raó al teu rostre.
I, quan em miro en el retrovisor,
no veig uns ulls senzills de reconèixer,
perquè hi brilla l'amor que hi han deixat
tantes mirades, i la llum, i l'ombra
del que he vist, i la pau que reflecteix
la teva lentitud, que és dins de mi.
És tan gran la riquesa que no sembla
que aquests ulls del mirall puguin ser els meus.

*Per al Xavier Ribalta
amb l'afecte del seu poeta
l'agraïment per les seves cançons
Joan Margarit*

Los dos nos hemos ido acostumbrando,
Joana, a que esta lentitud,
cuando, al bajar del coche, apoyas las muletas,
despierte a los cláxones y su insulto abstracto.
Me hace feliz tu compañía,
la sonrisa de un cuerpo tan lejano
de lo que siempre se llamó belleza,
la penosa belleza, tan distante.
La he cambiado por la seducción
de la ternura iluminando el hueco
que la razón dejó en tu rostro.
Y, si me miro en el retrovisor,
veo unos ojos que no reconozco,
pues brilla en ellos el amor dejado
por las miradas, y la luz, la sombra
de todo cuanto he visto,
y la paz que me da tu lentitud,
que está dentro de mí.
Tan grande es su riqueza
que no parecen míos los ojos del espejo.

ELS MORTS

Els tres cops dels palmells damunt del mur:
Un, dos, tres: pica paret.
Ens llancem endavant mentre ressonen
i ens aturem mirant l'esquena de la Mort,
que es gira molt de pressa per sorprendre
els qui es mouen encara amb l'embranchida
i els fa fora per sempre d'aquest joc.

Un, dos, tres: pica paret.
Se'n va la llum. Com un punt d'or, l'espelma
fa tremolar les ombres de la cambra.
Per què fa tant de fred a la postguerra?
La Mort es tomba i veu com la meva germana,
amb febre, es mou i plora sota el gel.

Un, dos, tres: pica paret.
El passat era el rostre del meu pare:
presons i cicatrius, desercions.
Com el terroritzaven aquests cops
dels palmells contra el mur.
No pot acabar un gest d'impaciència.
La ira i la por el van delatar a la Mort.

30

Un, dos, tres: pica paret.
No ens apartàvem mai del seu costat.
I ara jugo amb la meva filla morta.
Per què no vaig endevinar els seus ulls?
Però el futur, astut, sempre fa trampa.
No vaig sentir els tres cops: em va somriure
i vora meu hi havia ja el seu buit.
I el joc havia de continuar.

Un, dos, tres: pica paret.
Ja no m'importa si la Mort em veu:
em giro per somriure als qui em segueixen.
Ara que he arribat a prop del mur,
no sé res del que hi pugui haver al darrere.
Només sé que me'n vaig amb els meus morts.

Tres golpes, tres palmadas contra el muro:
Uno, dos tres: al escondite inglés.
Resuenan y avanzamos, y quedamos inmóviles
mirando hacia la espalda de la Muerte,
que, rápida, se vuelve para así sorprender
a los que aún arrastra el propio impulso
y los echa del juego para siempre.

Uno, dos, tres: al escondite inglés.
Se va la luz. Igual que un punto de oro,
la vela hace temblar las sombras de la estancia.
¿Por qué hace tanto frío en la posguerra?
Y la Muerte se vuelve y ve a mi hermana
que se agita, febril, y llora bajo el hielo.

Uno, dos, tres: al escondite inglés.
El pasado era el rostro de mi padre:
prisiones, cicatrices, deserciones.
Qué terror le causaban las palmadas
contra el muro: no pudo terminar
un gesto de impaciencia.
La ira, el miedo
lo delataron a la Muerte.

LOS MUERTOS

Uno, dos, tres: al escondite inglés.
Nunca nos apartamos de su lado.
Y ahora juego con mi hija muerta.
¿Por qué no pude adivinar sus ojos?
Pero el futuro, astuto, hace trampas.
No escuché los tres golpes: me sonrió
y junto a mí ya estaba su vacío.
Pero el juego debía continuar.

Uno, dos, tres: al escondite inglés.
Ya no me importa si me ve la Muerte:
sonriente miro hacia los que me siguen.
Ahora, tan cercano ya del muro,
ignoro lo que pueda haber detrás.
Sólo sé que me marchó con mis muertos.

31

MARE I FILLA

Les teves mans són tot el seu passat:
trenta anys d'amor al fons dels teus palmells.
L'has vetllada durant tota la nit
i t'ajeus al seu llit al costat d'ella,
amb el teu pit contra la seva esquena
i el rostre a frec dels seus cabells cansats.
L'abrades i li parles en veu baixa
mentre l'acaricies.
Són les últimes nits. Sents l'escalfor
del seu cos esgotat que coneixes tan bé.
En la mort aprendràs a tenir cura d'ella.
Ha estat sempre un infant: vetlla el seu son,
que va assemblant-se més i més, i més,
a la profunda fosca d'alegria
on ella cau dins de les teves mans.

MADRE E HIJA

Todo el pasado de ella son tus manos:
treinta amorosos años al fondo de tus palmas.
La has velado a lo largo de la noche:
te tiendes en la cama junto a ella,
tu pecho cálido contra su espalda,
sus cansados cabellos en tu rostro.
La abrazas y le hablas en voz baja
y, mientras, la acaricias.
Son las últimas noches, y sientes el calor
de su cuerpo agotado que tú tan bien conoces.
Ahora aprenderás a cuidarla en la muerte.
Siempre ha sido una niña: debes velar su sueño,
que se va pareciendo, más y más,
a la profunda sombra de alegría
por donde se desliza entre tus manos.

LA NOIA DEL SEMAFOR

Tens la mateixa edat que jo tenia
quan començava a somiar a trobar-te.
Encara no sabia, igual que tu
no ho has après encara, que algun dia
l'amor és aquesta arma carregada
de soledat i de melancolia
que ara t'està apuntant des dels meus ulls.
Ets la noia que vaig estar buscant
tant de temps quan encara no existies.
I jo sóc aquell home cap al qual
voldràs un dia dirigir els teus passos.
Però llavors seré tan lluny de tu
com ara tu de mi en aquest semàfor.

LA MUCHACHA DEL SEMAFORO

Tienes la misma edad que yo tenía
cuando empecé a soñar en encontrarte.
Entonces no sabía, igual que tú
no has aprendido aún, que llega el día
en que el amor es esta arma cargada
de soledad y de melancolía
que está apuntándote desde mis ojos.
Tú eres la muchacha que busqué
cuando aún no existías.
Y yo el hombre hacia el cual
querrás un día dirigir tus pasos.
Pero estaré tan lejos de ti entonces
como estás tú de mí en este semáforo.

CANÇO ELS DILLUNS

Ens desplomem als pisos
lletjos, veient la tele,
roncs de parlar només
de diners, de futbol,
casaments de princeses,
divorcis de gent rica.
Venim d'aquells servents
que, sense clavegueres,
medievals, parlaven
de la cort, tan llunyana
i cruel com és ara.
Anem deixant la vida
en les males partides
de cartes amb el sexe,
en les ferides lletges
que causen els diumenges.
Però sempre ens acullen
com el tall fred d'una arma,
com uns ulls durs de nina,
els vidres dels dilluns.
Roïns i malpensats,
paguem aquest tribut
voluptuós d'enveja,
menyspreu i soledat
envers de tants de prínceps
que es podreixen dins nostre,
en una negra entranya
de voltors saquejats.

Que ens morim per setmanes,
és evident. Dilluns
la Mort fa un carajillo
a un bar de mala mort,
on faig jugar la màquina
amb els llums de colors
en la meva pupil·la.

Cau, brusca, la xavalla
i la torno a jugar.
M'atanso al mostrador
on el canvi me'l dóna,
mirant-me amb tristos ulls,
la meva filla morta,
que s'ha degut fer gran
rere uns vidres cansats
on cada alba és dilluns.

Desplomados en pisos
feos, viendo la tele,
roncos de hablar tan sólo
de dinero y de fútbol,
de bodas de princesas
y divorcios de ricos.

Venimos de los siervos
medievales que en calles
sin cloacas hablaban
de la corte, lejana
y cruel igual que ahora.
Nos dejamos la vida
en las malas partidas
de cartas con el sexo,
en las malas heridas
que causan los domingos.
Y siempre nos acoge
como el filo de un arma,
como unos duros ojos
de muñeca, el cristal
tan frío de los lunes.
Ruines y mal pensados,
pagamos el tributo
voluptuoso de envidia,
desprecio y soledad
para con tantos príncipes
que en nosotros se pudren,
en una negra entraña
de buitres saqueados.

CANCIÓN DE LOS LUNES

Morimos por semanas,
es evidente. El lunes,
la Muerte, para hacer
su carajillo, escoge
un bar de mala muerte
donde apuesto en la máquina
y reflejo en mis ojos
sus luces de colores.

Caen bruscas monedas
y las vuelvo a jugar.
Busco cambio en la barra
donde, con ojos tristes,
me lo da mi hija muerta,
que ha debido crecer
tras cansados cristales
donde cada alba es lunes.

ULTIM PASSEIG

Ja no menjava, em queien els cabells,
tot el dia tenia els ulls tancats.
Però, de matinada, era al balcó
i algú entre els arbres del carrer em parlava
amb una veu semblant a la veu de la mare,
que dormia en el llit del meu costat.
De sobte vaig deixar d'estar cansada
i vaig baixar al carrer sense les croses.
Mai no havia pogut caminar així,
vaig sentir que em tornava l'alegria:
la malaltia era una pell suada
que ara deixava caure en el carrer.
No m'havia sentit mai tan lleugera.
Vaig mirar enrere cap al meu balcó,
la barana com una partitura,
i vaig dir adéu al pare i a la mare.
La vida em va elegir pel seu amor.
La mort, també.

No comía, caían mis cabellos,
estaba todo el día con los ojos cerrados.
Pero salí al balcón de madrugada
y alguien desde la calle, entre los árboles,
me habló con una voz como la de mi madre,
que dormía en su cama junto a mí.
De repente no estaba ya cansada
y bajé sin muletas a la calle.
Nunca había podido andar así.
Sentí que me volvía la alegría:
cayó la enfermedad como una piel
sudorosa, dejada allí en la calle.
Nunca pude sentirme tan ligera.
Miré hacia atrás, a mi balcón,
la baranda como una partitura.
Dije adiós a mi padre y a mi madre.

La vida me eligió para su amor.
También la muerte.

ULTIMO PASEO

FLORES BLANQUES

Llençols grisos de gebre
cobrien els bancals dels ametllers,
però les pluges van venir com màscares
i l'herba va esborrar els miralls del fred.
L'aire càlid als ulls de l'hivern
començava a mentir a les ales grises
d'ocells erràtics dins els arbres nus.
En una sola nit de tebiesa
amb la fosca d'imatges al mirall
es van obrir les flors dels ametllers.
Tu també vas venir en un temps de fred
i soledat: l'amor va ser un oratge
damunt del gebre gris. Flors oblidades
escampaven perfum de primavera
en els àmbits glaçats, càlida neu
d'efímeres flors blanques. Amb tristesa
les recordo a l'hivern
que en una sola nit les ha glaçades.

FLORES BLANCAS EN LA NIEBLA

Sábanas grises de la escarcha
cubrían el bancal de los almendros;
pero llegaron lluvias como máscaras
y la hierba borró los espejos del frío.
El aire cálido en los ojos del invierno
comenzaba a mentir a aquellas alas grises
de pájaros erráticos en árboles desnudos.
En una sola noche de tibieza
con reflejos de sombra en el espejo,
los almendros se abrieron en sus flores.
Tú llegaste también
en un tiempo de frío y soledad:
el amor fue la brisa
sobre la escarcha gris. Las flores olvidadas
extendían olor a primavera
en el ámbito helado, nieve cálida
de breves flores blancas. Las recuerdo
con tristeza en el invierno
que en una sola noche las heló.

PRIMER AMOR

En la Girona trista dels set anys,
on els aparadors de la postguerra
tenien un color gris de penúria,
la ganiveteria era un esclat
de llum en els petits miralls d'acer.
Amb el front descansant damunt del vidre,
mirava una navalla llarga i fina,
bella com una estàtua de marbre.
Com que els de casa no volien armes,
vaig comprar-la en secret i, en caminar,
la sentia, pesant, dins la butxaca.
A vegades l'obria a poc a poc,
i sorgia la fulla, recta i prima,
amb la conventual fredor de l'arma.
Presència callada del perill:
vaig amagar-la, els trenta primers anys,
rere llibres de versos i, després,
dins un calaix, entre les teves calces
i entre les teves mitges.
Ara, a prop de complir els cinquanta-quatre,
torno a mirar-la, oberta al meu palmell,
tan perillosa com a la infantesa.
Sensual, freda. Més a prop del coll.

Triste Girona de mis siete años:
en la posguerra los escaparates
tenían un color gris de penuria.
Y, sin embargo, en la cuchillería,
en cada hoja de acero destellaba la luz
como si se tratase de pequeños espejos.
Descansando la frente en el cristal,
miraba una navaja larga y fina,
bella como una estatua de mármol.
Puesto que en casa no querían armas,
fui a comprarla en secreto y, al andar,
la sentía, pesada, en mi bolsillo.
Cuando, a veces, la abría, muy despacio,
surgía, recta y afilada, la hoja
con esa conventual frialdad del arma.
Silenciosa presencia del peligro:
la oculté, los primeros treinta años,
tras los libros de versos y, después,
en un cajón, metida entre tus bragas
y entre tus medias.
Hoy, cerca ya de los cincuenta y cuatro,
vuelvo a mirarla, abierta en la palma de mi mano,
igual de peligrosa que en la infancia.
Fría, sensual. Más cerca de mi cuello.

PRIMER AMOR

PISCINA

No tenia por de l'aigua, sinó de tu,
era la teva por que em feia por,
i el lloc fondo on no es veien les rajoles.
M'hi vas arrossegar, recordo encara
la força dels teus braços obligant-me
mentre intentava d'abraçar-me a tu.
Vaig aprendre a nedar, però més tard,
i molt de temps vaig oblidar aquell dia.
Ara que ja no nedaràs mai més,
veig l'aigua blava immòbil davant meu.
I comprenc que eres tu el qui t'abraçaves
a mi per intentar creuar aquells dies.

No le temía al agua, sino a ti,
era tu miedo lo que yo temía,
y este lugar profundo
donde desaparecen las baldosas.
Me arrastraste hacia allí, recuerdo aún
la fuerza de tus brazos obligándome,
mientras trataba de abrazarme a ti.
Aprendí a nadar, pero más tarde,
y olvidé muchos años aquel día.
Ahora que ya nunca nadarás,
veo a mis pies el agua azul, inmóvil.
Comprendo que eras tú quien se abrazaba
a mí para cruzar aquellos días.

PISCINA

PARLA UNA DONA

Mira, dins meu, tants de ponents cansats
i cançons desaparetes.

No m'abandonen els colors d'ahir,
els colors dels records, de les converses
disperses a les nits.

Misteri de l'amor. I de quin tedi
la teva cortesia, la serena
actitud vers l'abisme del desig.

D'on ve la teva veu calma i severa,
la teva mà indicant entre la boira?

Si no t'han vençut mai, si la conversa
són corbes de nivell en algun mapa
de sentiments perduts.

Si tenir la raó no t'ha servit
mai per enamorar-me,
doncs, tant de bo poguéssim canviar
la meitat de raó, de calma i seny
només per una espurna del misteri.

Mira en mí los ponientes fatigados
y las canciones que he desaprendido.
Conservo los colores del ayer,
de los recuerdos y conversaciones
dispersos en las noches.

Misterio del amor. ¿Y de qué tedio
viene tu cortesia, esta actitud
serena hacia el abismo del deseo?

¿De qué lugar tu voz, severa y calma,
tu mano orientadora entre la niebla?

Si nunca te han vencido, si la conversación
son curvas de nivel en algún mapa
de sentimientos perdidos.

Si tener la razón no te ha servido nunca
para enamorarme,
entonces bien podríamos cambiar
la mitad de razón, de calma y sensatez
sólo por una chispa del misterio.

HABLA UNA MUJER

Confident eficaç
i taciturn, el mar.
No suporta el llepat
lament sentimental,
ni la melancolia,
si és només covardia.
Lluny d'on ets, vora l'aigua,
hi ha algú amb un gos que salta
i intenta, a mossegades,
destrossar les onades.
¿A quants haurà parlat
d'enganys i desenganys
una platja d'hivern?
¿A quants el propi infern
els haurà atret amb força
des de la sorra inhòspita?
És dur l'hivern. La fam
d'amor al bosc gelat
fa domèstic el llop,
que gira entorn d'un pou
mirant al fons la pura
imatge de la lluna.
El llop sempre vigila
com va fugint la vida
entre pactes morals
fets de subtils enganys.

Matrimoni i família
mai no han fet poesia,
són una coartada
de fera solitària
que es llepa i dissimula
els sentiments de culpa
seguint amb el cap cot
aquest camí de gos.
A vegades udola
i, en silenci, recorda.
Llavors es vol salvar.
Ferotge, vell, cansat,
grunyint, mostrant les dents,
salta al coll del present.
Primer és un gos perdut
que el solitari acull,
però és el mateix llop,
cruel, melangiós,
sempre amb els ulls lluents
de tants somnis pendents.
Aquesta és la parella
-la persona i la bèstia-
que veus en la distància
passejant per la platja.

Confidente eficaz
y taciturno, el mar.
No soporta el lamento,
sentimental y obsceno,
ni la melancolía
si es sólo cobardía.
Junto al agua, a lo lejos,
hay alguien con un perro
que ataca a dentelladas
las olas en la playa.
¿A cuántos no habrá hablado
de engaño y desengaño
una playa de invierno,
mientras su propio infierno
les atrajo con fuerza
a la inhóspita arena?
Cruzar, de amor hambriento,
los bosques en invierno
doméstica a este lobo
que, en el borde de un pozo,
mira, al fondo, la pura
imagen de la luna.
Siempre, el lobo vigila
cómo huye la vida
entre pactos morales
con sutiles engaños.

Matrimonio y familia
nunca hicieron poesía,
son una coartada
de fiera solitaria
que se lame y oculta
sentimientos de culpa,
agachando en su senda
de perro la cabeza.
Allí y en silencio
se entrega a sus recuerdos.
Quiere ponerse a salvo.
Feroz, viejo, cansado,
gruñe, enseña los dientes,
salta sobre el presente.
Como a un perro extraviado,
lo acoge el solitario,
pero es el mismo lobo,
cruel y melancólico,
con ojos relucientes
por los sueños pendientes.
Es esta la pareja
-la persona y la bestia-
que ves en la distancia
paseando por la playa.

LA MALETA

La clínica, d'un temps que era una torre burgesa als barris alts, manté aquell aire de parquet encerat i grans magnòlies. Ha fet l'ingrés al mostrador i espera que algú la cridi per pujar a la cambra. Fa molts anys de l'amor, però ella encara té hissada la bandera de tempesta en una platja on ja no hi ha ningú. Pensa en els homes que van estimar-la i que va rebutjar, per covardia o per fidelitat. Un d'ells cantava boleros al Rigat i els més ardents sempre els hi dedicava amb la mirada.

Cap d'ells no és ara aquí. I ja els amics són assumptes llunyans, de quan el cos no era un sòrdid objecte de conversa. Amb tots en fa un de sol i ballen junts una nit de la seva joventut, quan les parelles van anar aturant-se deixant-los sols al centre de la pista. Soledat, ja ho és tot: també aquell ball, la pista sota els focus d'un quiròfan una nit de postguerra al Rigat. I la vella maleta que, als seus peus, d'esma, mentre cavil·la aquestes coses, acaricia com si fos un gos.

La clínica, de cuando era un chalé burgués de barrios altos, conserva todavía el parquet encerado y los magnolios. Hecho el ingreso, ahora está esperando que la acompañen a su habitación. Hace años del amor, pero ella aún tiene izada bandera de tormenta en una playa donde ya no hay nadie. Piensa en todos los hombres que la amaron y a los que rechazó, por cobardía o por fidelidad. Uno cantaba boleros en Rigat; los más ardientes se los dedicó siempre su mirada.

Ninguno está hoy aquí. Y los amigos son ya asuntos lejanos de cuando aún el cuerpo no era el sórdido objeto de las conversaciones. Forma con todos ellos uno solo y vuelve a un baile de su juventud, cuando fueron parando las parejas hasta dejarlos solos en la pista. Soledad, ya lo es todo: es aquel baile, la pista bajo el foco de un quirófano, la noche de posguerra en el Rigat. Y la vieja maleta que, a sus pies, mientras cavila todas estas cosas, inconsciente, acaricia como a un perro.

LA MALETA

FINAL DE RECITAL

Enlluernat pels focus
miro l'obscuritat on sou vosaltres.
Els focus són aquesta il·lusió
de l'ombra on escolteu la claredat
de la meva ceguesa: tots portem
un auditori fosc dins de nosaltres
escoltant en silenci aquesta història
de la seducció sense esperança.
Estimar és ser distant.
L'amor és ser estranger, però vosaltres
sou l'hospitalitat d'aquest silenci
que m'ha escoltat sabent que dintre vostre
he deixat d'existir, que no hauré estat
més que l'ombra estimada d'algú altre.

52

Me deslumbran los focos cuando miro
hacia esa oscuridad en donde estáis vosotros.
Los focos son esta ilusión que crea
la sombra desde donde escucháis la claridad
de mi ceguera.
Todos llevamos, dentro de nosotros,
un auditorio oscuro
escuchando en silencio alguna historia
de seducción sin esperanza.
Amar es ser distante, y el amor
es ser un extranjero. Pero vosotros sois
la hospitalidad de este silencio
que me ha estado escuchando
aun sabiendo que dentro de vosotros
dejaré de existir, que no habré sido
más que la sombra amada de algún otro.

FINAL DE RECITAL

53

Joan Margarit i Consarnau neix a Sanatija, a la comarca de la Segarra, en un moment de la Guerra Civil espanyola quan el front d'Aragó ja era a prop d'aquelles terres, l'11 de maig del 1938, fill de Joan Margarit i Serradell, arquitecte, de Barcelona, i Trinitat Consarnau i Sabaté, mestra, de l'Ametlla de Mar.

El pare i la mare s'havien casat el juliol de 1936 a Barcelona, però la Guerra Civil els va obligar a retirar-se a Sanatija, a casa de l'àvia paterna, on va néixer el poeta.

Acabada la guerra i fins al 1948, la família canvia moltes vegades de domicili: Barcelona, Rubí, Figueres i Girona. De retorn a Barcelona, la família viu davant del Turó Parc i Joan Margarit fa el batxillerat a l'Institut Ausiàs March, que aleshores estava situat al carrer Muntaner.

L'any 1954 la família es trasllada a les illes Canàries i, des del 1956, Margarit passa els cursos acadèmics a Barcelona per estudiar arquitectura, al Col·legi Major Sant Jordi, on residirà fins al 1961. El 1962 coneix Mariona Ribalta, amb qui es casa l'any següent, i s'instal·len al carrer Sardenya de Barcelona, a tocar de la plaça Sanllehy. Allí neixen les seves filles Mònica, Anna i Joana, i el seu fill Carles.

Margarit s'havia donat a conèixer com a poeta en castellà el 1963 i el 1965. Després d'un llarg parèntesi de deu anys, escriu "Crònica", publicat pel seu amic Joaquim Marco, director de la col·lecció "Ocnos", de Barral Editores. A partir del 1980, inicia la seva obra poètica en català.

Des del 1975, Margarit i la seva família viuen a Sant Just Desvern, on també hi ha l'estudi d'arquitectura que comparteix amb Carles Buxadé, l'amic i soci, des del 1980. Des del 1968, Margarit és catedràtic, jubilat actualment, de càlcul d'estructures de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona.

OBRA POÈTICA EN CATALÁN:

- *L'ombra de l'altre mar* (Escorpi, Ed. 62, 1980).
- *Vell malentès* (Tres i Quatre, 1981)
- *La fosca melangia de Robinson Crusoe* (Escorpi, Ed. 62, 1982).
- *Raquel* (Escorpi, Ed. 62, 1982).
- *El passat i la joia* (Eumo Editors, 1983).
- *Cants d'Hecatònim de Tifundis* (La Gaya Ciencia, 1982).
- *Mar d'hivern* (Col. Óssa Menor, Enciclopèdia Catalana, 1986).
- *L'ordre del temps* (*Obra completa 1980-1984*) (Escorpi, Ed. 62, 1985).

- *Llum de pluja* (Col. Poètica, Península, 1986).
- *Cantata de Sant Just* (Fundación Gil Albert, Alicante, 1986).
- *La dona del navegant* (La Magrana, 1986, 1988).
- *Poema per a un fris* (Escola d'Arquitectura, 1987).
- *Edat roja* (Columna, 1991).
- *Els motius del llop* (Columna, 1993).
- *Aiguaforts* (Columna, 1995).
- *Estació de França* (Hiperión, Madrid, 1999).
- *Poesía amorosa completa 1980-2000* (Edicions Proa, Barcelona, 2001).
- *Joana* (Edicions Proa, Barcelona, 2002).

PRINCIPALES ANTOLOGÍAS EN CATALÁN:

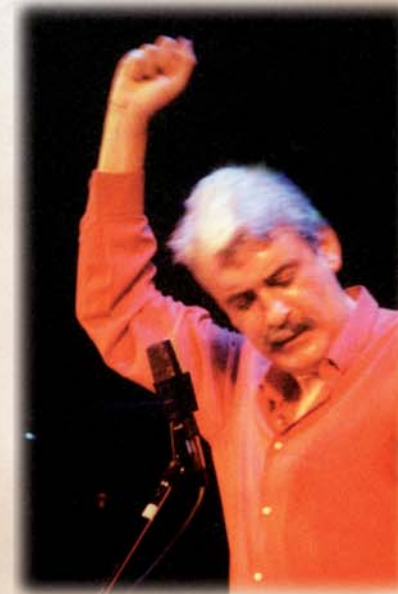
- *Les veus de l'experiència* (Jordi Llavina, Columna, 1992).
- *Antologia del Navegant* (María de la Pau Cornadó. La Magrana, 1993).
- *Deu poetes d'ara* (Dolors Oller, Ed. 62, 1996).
- *Remolcadors entre la boira (Poemes sobre música)* (Col. Veles i vents. L'Aixernador, 1996).
- *Antologia de poetes catalans* (G. Sansone, Círculo de Lectores, 1997).

OBRA POÉTICA EN ESPAÑOL:

- *Crónica* (Col. Ocnos, Barral Editores, Barcelona, 1975).
- *Edad Roja* (edición bilingüe; Col. El Maillot amarillo, Granada, 1995).
- *Luz de lluvia* (edición bilingüe; Col. Poética, Península, Barcelona, 1986).
- *Aguafuertes* (edición bilingüe; Renacimiento, Sevilla, 1998).
- *Estació de França* (edición bilingüe; Col. Hiperión, Madrid, 1999).
- *Poesía amorosa completa 1980-2000* (Hiperión, Madrid, 2001).
- *Joana* (edición bilingüe; Hiperión, Madrid, 2002).

ANTOLOGÍAS EN ESPAÑOL:

- *La nueva poesía catalana* (Joaquim Marco y Jaume Pont, Plaza Janés, 1984).
- *Poesía catalana actual* (Litoral, Cádiz, 1993).
- *21 poetas para el siglo XXI* (José Agustín Goytisolo, Lumen, Barcelona, 1996).
- *Cien poemas* (edición bilingüe; Col. La Veleta, Comares, Granada, 1997).

Xavier Ribalta va néixer a Tàrraga (Lleida) l'any 1943, fill d'una família profundament lligada a la terra i al país. Aquestes arrels estaran presents posteriorment en la seva forma de compondre i d'interpretar. A Barcelona, a més d'estudiar enginyeria industrial, segueix estudis de música i cant en el Conservatori del Liceu amb la professora Montserrat Kemeny.

Molt aviat, després d'acabar enginyeria, que queda aparcada com a pràctica professional, Xavier Ribalta es dedica de ple a la cançó, i coneix els poetes i escriptors més significatius del moment. Són moltes les pàgines que més tard li dedicaran glossant les seves qualitats artístiques (Salvador Espriu, Pere Quart, Joaquim Horta, Joan Colomines, Blas de Otero, Gabriel Celaya, Rafael Alberti, Guillem Viladot, Caballero Bonald, Manuel de Pedrolo, Maria Aurèlia Capmany, Ernesto Sábato, Manuel Vázquez Montalbán, Paco Rodon, etc.).

El seu nom és un dels primers que conformen la Nova Cançó, però des dels seus inicis segueix un camí independent, personal i compromès que el durà a l'exili en no poder treballar en el seu país.

L'any 1965 un empresari discogràfic francès lligat a Edy Barclay el descobreix quan canta en un restaurant de Barcelona. D'aquesta trobada surt el seu primer enregistrament, *Xavier canta les seves cançons*. Ho presenta el poeta Pere Quart (1965).

Poc després coneix Paco Ibáñez a París i neix una col·laboració professional que els durà a fer recitals per tota la geografia espanyola, Europa i Amèrica Llatina, presentant i cantant la poesia espanyola i catalana d'avui i de sempre.

El 1968 és multat i se li prohibeix cantar en tot el territori espanyol, prohibició que seguirà vigent fins a l'any 1975.

El 1968, forçat a l'exili artístic, projecta la seva carrera en l'àmbit internacional.

Continua amb gran èxit a França, on resideix llargues temporades i segueix treballant en l'àmbit internacional. Actua a Itàlia, Alemanya, Bèlgica, Àustria, Mèxic i altres països d'Amèrica Llatina. En aquest temps grava diversos discs, entre els quals cal destacar el de *Xavier Ribalta a l'Olympia*, enregistrament en directe del concert realitzat el 2 de març de 1975 en el prestigiós teatre de París.

El 1975 torna a Espanya i es presenta en el Teatre Romea de Barcelona i en el Teatre Barceló de Madrid. Aquestes presentacions, juntament amb una gira de recitals per tot el país que ja no interromprà fins al dia d'avui, confirma que Xavier Ribalta, durant tot aquest temps de prohibicions, s'ha reafirmat i consolidat en l'orientació i la qualitat del seu treball com a intèrpret i compositor.

Cal destacar també en aquest temps, a la ciutat de Mèxic DF, el recital a l'Auditori de la Casa del Llac en el parc Chapultepec, que va ser televisat en directe pel canal oficial.

En els vuitanta actua arreu del món, en els més prestigiosos auditoris d'Argentina, Uruguai, Txecoslovàquia, Hongria, Bulgària, Alemanya (Auditori Herzog August Bibliothek de Wolfenbüttel, en l'homenatge a Pau Casals), Àustria, Bèlgica, Suïssa, Holanda, Noruega, l'URSS i sobretot els Estats Units i Canadà. Enregistrà també dos discs dedicats a dos poetes catalans contemporanis, *Xavier Ribalta canta Apel·les Mestres* i *Xavier Ribalta canta Joan Maragall*.

Dos grans concerts que confirmen el seu reconeixement internacional són el realitzat a la seu de les Nacions Unides de Nova York l'11 d'abril de 1985 en el Daj Hammarskjold Auditorium, i en aquesta mateixa ciutat al Carnegie Hall el 3 de febrer de 1982.

El 1987 fa una gira per l'URSS, Estònia, Lituània, Letònia i Moscou, en el prestigiós Clinka State Central, Museum of Musical Culture, entre altres.

Xavier Ribalta, a banda de les seves pròpies composicions, ha musicat poetes com Joaquim Horta, Joan Salvat-Papasseit, Joan Maragall, Joan Margarit, Pere Quart, Joan Colomines, Màrius Torres, Salvador Espriu, Apel·les Mestres, Léo Ferré, anònims del segle XIX, entre altres, i ha realitzat una labor decisiva en la recuperació de cançons populars de Catalunya.

L'obra de Xavier Ribalta personifica l'orientació més genuïna de la cançó catalana. La riquesa musical de les seves composicions, valorades arreu del món, el rigor en l'elecció dels poetes musicats i la força de la interpretació són les seves armes principals.

En el fons preval un aire èpic, convertit en partitura que surt d'una veu profunda i plena, sempre a la recerca de l'ampla expansió del vent lliure, com digué Rafael Alberti.

Com afirma el crític Antoni Batista, la concepció musical de Xavier Ribalta beu de fonts pròpies, que no busquen el preciosisme capaç de disressar qualsevol missatge, ni el plagit desafortunat dels tics de la música anglosaxona. La seva música té a veure amb la tradició de la música popular del nostre poble, amb els diàlegs d'instruments primaris i naturalment acústics.

Mai agrairem prou a Xavier Ribalta que sàpiga escollir tan bé els poemes i no destrossar-los o posar-los una música convencional, sinó aquella adequada a la seva cadència sil·làbica i al missatge a transmetre.

Altres concerts: 1994, Teatro de la Ópera (Buenos Aires); 16, 17, 18, 19 maig 1996, Mercat de les Flors (Barcelona); 23 abril 1998, Círculo de Bellas Artes (Madrid); La Rebotiga (Buenos Aires); l'Espai (Barcelona).

El 16 de març de 2002, amb Manu Chao i Enrique Morente, macroconcert a Barcelona, al Sor del Migdia (Música contra el Neoliberalismo). Participa en el Primer Congrés de la cançó d'autor d'Olot (15, 16 i 17 d'abril de 2004).

Entre el 2001 i el 2004 presenta a l'Espai de Barcelona, a l'auditori de l'Institut Cervantes de París i a La Maison de la Catalogne de París el treball realitzat sobre l'obra de Léo Ferré. Convidat d'honor en el Festival Internacional Léo Ferré a San Benedetto del Tronto (Itàlia).

El 2005 i el 2006 fa una gira per Sud-amèrica i enregistra el disc *Xavier Ribalta canta Joan Margarit. Cançons d'amor, llibertat, soledat i melancolia*.

DISCOGRAFIA

- 1965. Xavier canta les seves cançons. Colúmbia SCGE 81243.
- 1967. La poesia catalana, MN 20.001 (França).
- 1968. La poesia catalana, Polydor 2062034.
- 1970. Tot l'enyor de demà, Polydor 2385034.
- 1972. Cançons anònimes, Polydor 2385034.
- 1974. Onze cançons amb esperança, RCA SPLI-2254.
- 1976. Som aquí, RCA 2255.
- 1976. Xavier Ribalta a l'Olympia, RCA SPLI-2494.
- 1977. Altes parets de somni, RCA PL-35180.
- 1979. Xavier Ribalta. Cançons populars, RCA PL-35293.
- 1981. Xavier Ribalta in North America, Fleet Wood BMC 5170.
- 1983. Xavier Ribalta. Resum in North America, Doble àlbum. RCA INTERNATIONAL. ECPL-3075 (2).
- 1985. Xavier Ribalta canta Joan Maragall, ORGAN JAUS.
- 1988. Cants íntims d'Apel·les Mestres, PDI G801791.
- 1994. Xavier Ribalta canta Joan Maragall, Reed. Dins la col·lecció Trobadors i Joglars PDI.
- 1998. Xavier Ribalta antologia de cants íntims, 2 CD. PDI Q-4509.
- 2000. Xavier Ribalta canta Joan Salvat-Papasseit ARQUER D'AMOR. Dist. Actual Records.
- 2000. Xavier Ribalta La Veu i la Paraula.
- 2001. Xavier Ribalta canta Léo Ferré. P.I.C.A.P.
- 2003. Xavier Ribalta DE PAPASSEIT A LÉO FERRÉ . En directe a L'Espai.
- 2005- INTEGRAL 1965-2005 caixa amb 9 CD.
- 2006/7- Xavier Ribalta canta Joan Margarit. Cançons, d'Amor, Soledat, Llibertat i Malenconia.

RÀDIO

Xavier Ribalta també ha dirigit i presentat programes a Ràdio Barcelona, Cadena Ser: "Extraños en la Noche" i a Ràdio Nacional, "Història de la Guitarra" La guitarra en la música Clàssica, Jazz, Popular etc.

CINEMA

Ha compost música per a la pel·lícula de Jacinto Esteba *El hijo de María* i per a Richard Dindo en el document *Els Partisans Suïssos en la Guerra d'Espanya* el tema CAMINEM. Documental sobre Alfonso Costafreda de Xavier Juncosa JO PREGUNTO

El 1992 Funda i dirigeix el Festival de Trobadors i Joglars de Granollers amb l'objectiu d'aconseguir un lloc únic en la difusió cultural basada en la paraula transformada en poesia i la cançó d'autor. Avui és un dels festivals més importants i seriosos dedicats a la VEU I LA PARAULA.

Tàrraga

Joan Margarit a Forest

Retrat Xavier Ribalta de Peter Marquant

Producció i coordinació: Trobadors i Joglars

Edició especial GAESCO

Enregistrat als estudis ION de Buenos Aires (agost i setembre del 2005 i agost 2006)

Enginyers de so: Jorge Da Silva i Javier Mazzrola

Arranjaments i direcció musical: Carlos Wernicke

Violí: Jose Hernan

Viola: Javier Portero

Violóncel: Nicolás Rossi

Piano: Juan Manuel Pietranera

Bandoneón: Fernando Fiszbein

Baix: Mono Hurtado

Guitarra: Jorge Labanca i Carlos Wernicke

Soprano: Julieta Navarro

*Col·laboració musical en els temes "A l'Audiència", "Sonet a dues ciutats",

"La llibertat", "Els morts", "Mare i filla", "La noia del semàfor",

"Cançó dels dilluns", "Últim passeig", "Piscina", "Parla una dona",

"La maleta": Jaume Farré.

Disseny: ra7@estudiora7.com

Il·lustració: Rafael Alberti, H. Mompó i Viola

Management Trobadors i joglars

Telf. portàtil: 629 18 98 10 / www.xavierribalta.com / xavier.ribalta@teleline.es

Vota

Amb el patrocini de:

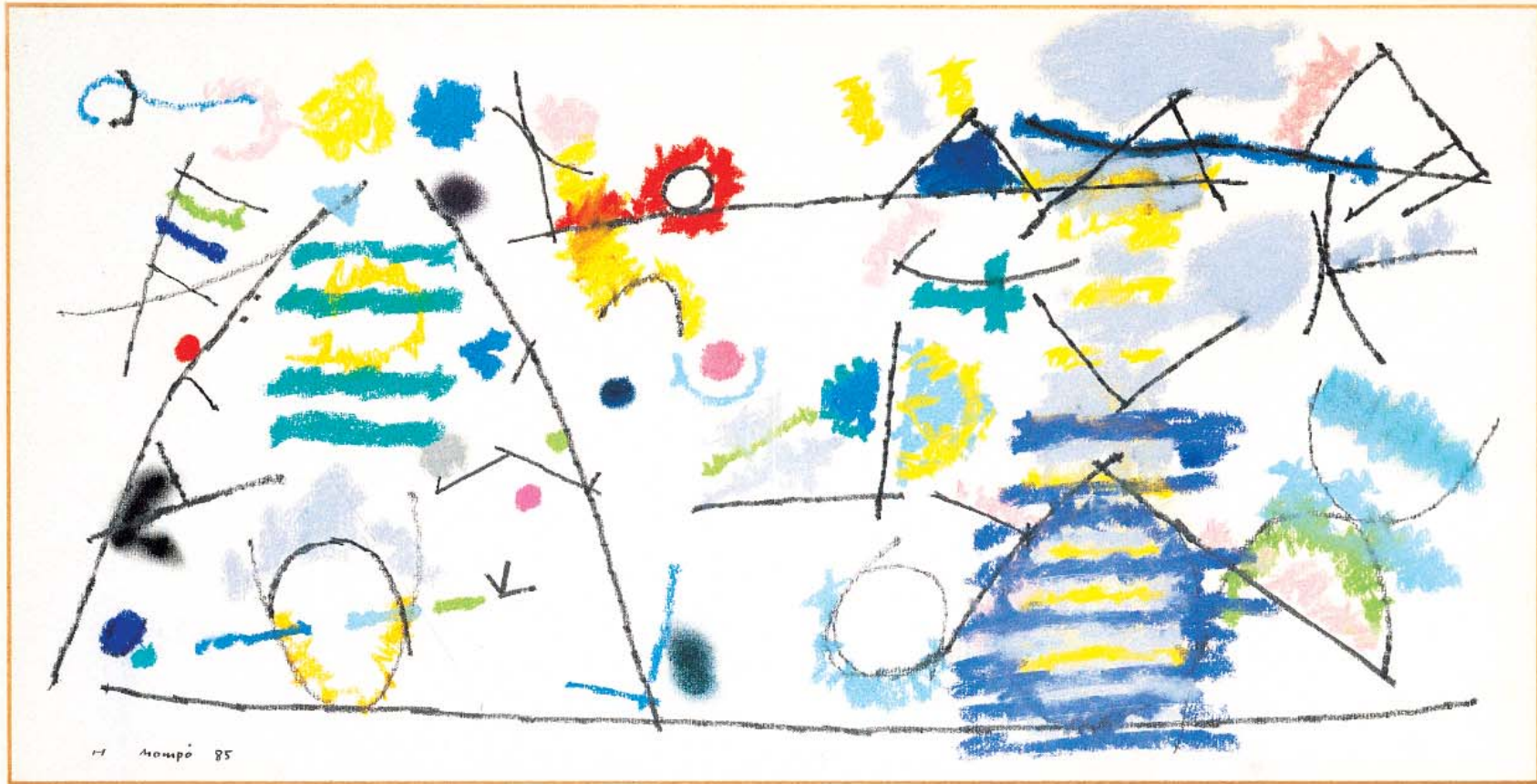

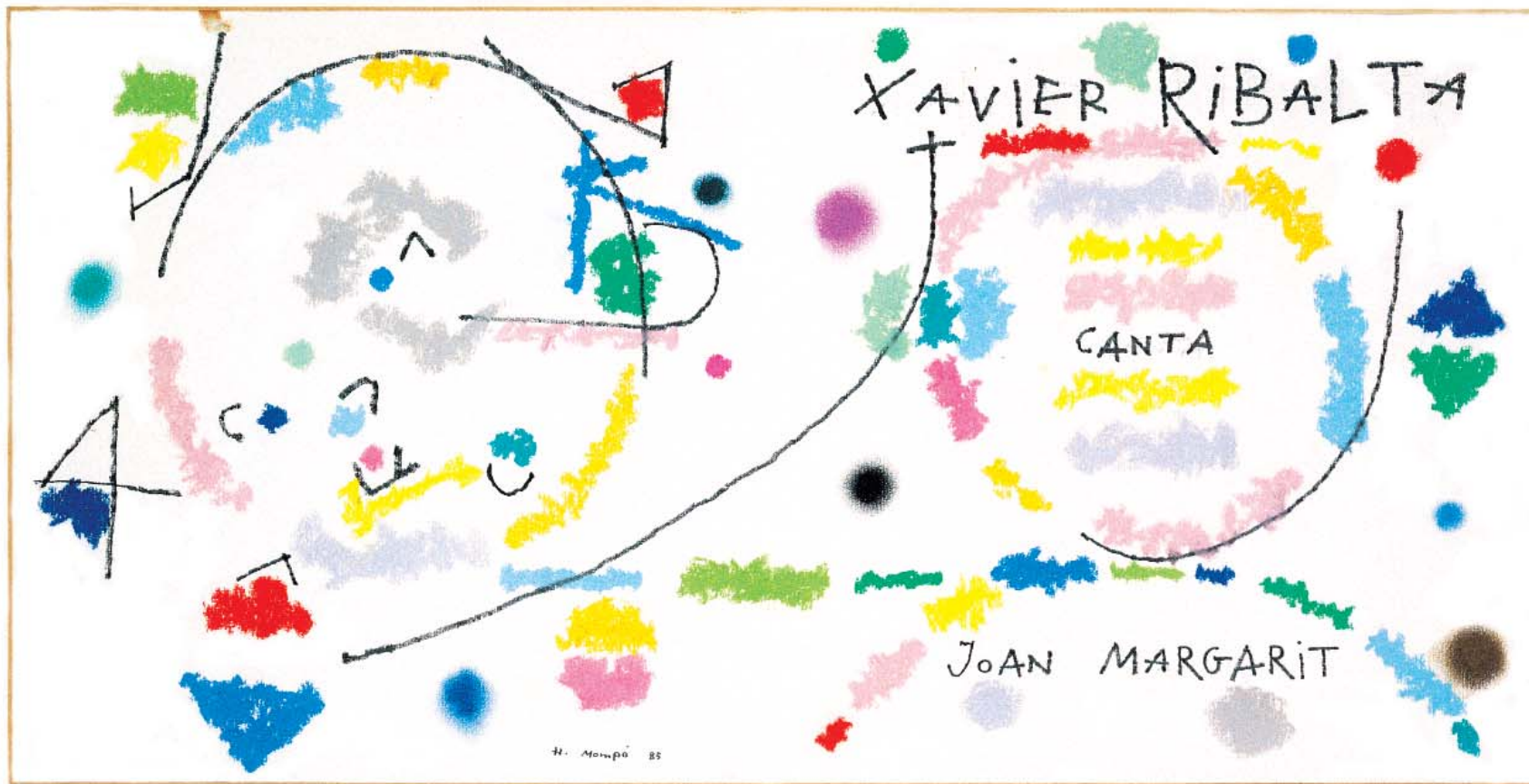
Tradadors i juglars

XAVIER RIBALTA canta JOAN MARGARIT

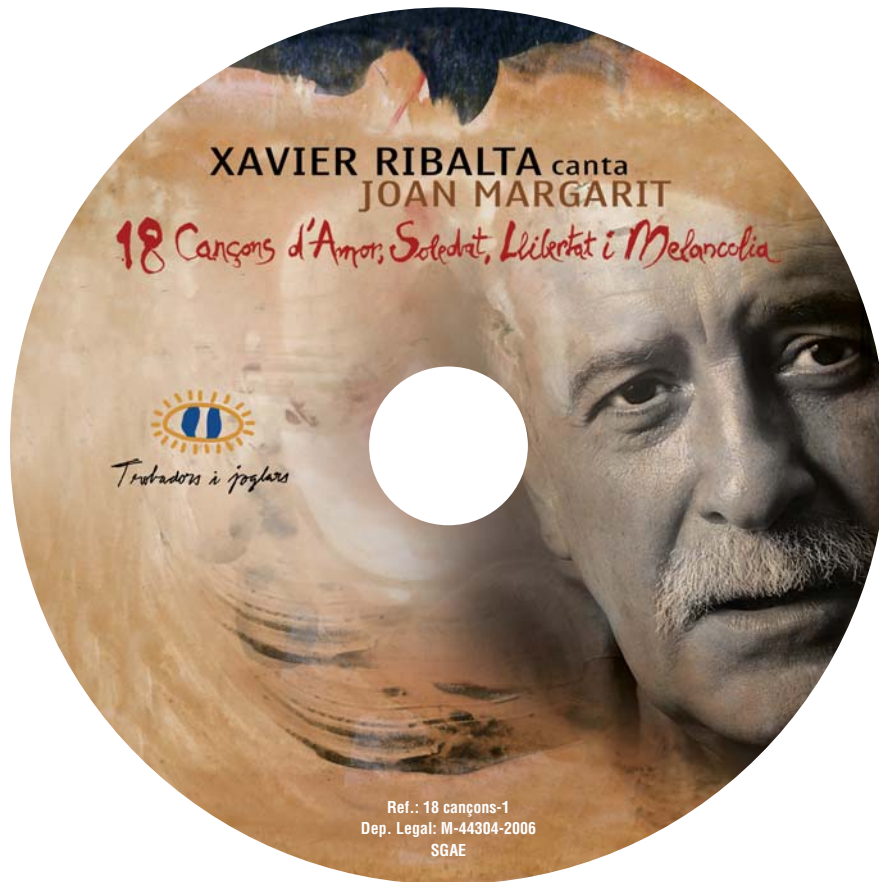
XAVIER RIBALTA canta JOAN MARGARIT

galleta xavier disco libro 6/11/06 10:28 P gina 1

Composici n